ជំពូកទី២

គ្រោះថ្នាក់នៃការចរចា

នៅពេលគេប្រឈមមុខនឹងបញ្ហា ក្នុងការតទល់ជាមួយរបបផ្តាច់ការ (ដូចជាក្នុងជំពូកទី ១) អ្នកខ្លះអាចវិលត្រឡប់ទៅរកការចុះញ៉ម ដោយស្ងៀមស្ងាត់ ។ អ្នកខ្លះទៀត ដោយមើលពុំឃើញថាគេអាចសំរេចបានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ អាចសន្និដ្ឋានថាគេត្រូវតែទទួលយកអ្វីដែលហាក់ដូចជា របបផ្តាច់ការអចិន្ត្រៃយ៍ជាមួយនឹងសេចក្តីសង្ឃឹមទៅលើ “ការផ្សះផ្សា” “ការសំរបសំរួល” និង “ការចរចា” ដែលគេប្រហែលជាអាចស្រោចស្រង់លក្ខណៈល្អខ្លះ ហើយបញ្ចប់អំពើឃោរឃៅ ។ ប្រសិនបើគេមើលសើៗ ដោយគ្មានមធ្យោបាយជាក់ស្តែងឯណាផ្សេងទៀត ការគិតបែបនេះ ហាក់ដូចជាសមរម្យដែរ ។

ការតស៊ូមែនទែនប្រឆាំងនឹងរបបផ្តាច់ការឃោរឃៅ មិនមែនមានលក្ខណៈងាយស្រួលទេ ។ ដូច្នេះហេតុអ្វីបានជាគេត្រូវដើរតាមផ្លូវនេះជាចាំបាច់ ? ហេតុអ្វីបានជាគេគ្រប់គ្នា មិនយោគយល់ រកមធ្យោបាយជួបគ្នា ចរចារកផ្លូវ ដើម្បីបញ្ចប់របបផ្តាច់ការសន្សឹមៗ ? ហេតុអ្វីបានជាពួកប្រជាធិបតេយ្យ មិនអាចអំពាវនាវអោយពួកផ្តាច់ការមានចិត្តមនុស្សធម៌ ហើយពន្យល់អោយអ្នកទាំងនោះបន្ថយការជិះជាន់របស់គេបន្តិចម្តងៗ ហើយទីបំផុត ឈានទៅរកការអនុវត្តន៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ?

ជួនកាលគេពន្យល់ថា ការពិតមិនមែនមាននៅតែម្ខាងទេ ។ ពួកប្រជាធិបតេយ្យប្រហែលជាយល់ច្រឡំអំពីពួកផ្តាច់ការ ដែលប្រហែលជាធ្វើអំពើជិះជាន់ទាំងនោះ ដោយ

សុឆន្ទៈ ក្នុងកាលៈទេសៈដ៏លំបាកលំបិនមែន ។ ឬក៏អ្នកខ្លះយល់ថា ពួកផ្តាច់ការនឹងសប្បាយចិត្តដកខ្លួនចេញពីស្ថានការណ៍ដ៏លំបាកដែលប្រទេសពើបប្រទះ ប្រសិនបើគេបានទទួលការលើកទឹកចិត្ត ឬក៏ផលប្រយោជន៍អ្វីមួយ ។ គេវែកញែកថា គេអាចអោយពួកផ្តាច់ការ នូវការដោះស្រាយ“ឈ្នះ-ឈ្នះ”មួយ ដែលគូបដិបក្សទាំងអស់បានចំណេញរៀងៗខ្លួន ។ គេអាចពន្យល់ថា គ្រោះថ្នាក់ និងការឈឺចាប់នៃការតស៊ូបន្ត ប្រហែលមិនមែនជាការចាំបាច់ ប្រសិនបើពួកប្រឆាំងយល់ព្រមដោះស្រាយទំនាស់ដោយសន្តិវិធីតាមការចរចា (ដែលអ្នកជំនាញការ ឬក៏រដ្ឋាភិបាលមួយទៀតអាចជួយបាន) ។ តើការនេះមិនប្រសើរជាងការតស៊ូដ៏លំបាកលំបិន តាមរយៈការតស៊ូអហិង្សា ឬក៏សង្គ្រាមយោធាទេឬ ?

គុណសម្បត្តិ និងចំណុចខ្សោយនៃកិច្ចចរចា

ការចរចាជាឧបករណ៍ដ៏មានប្រយោជន៍មួយ ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាទំនាស់ប្រភេទខ្លះ ហើយគេមិនត្រូវទាត់ចោល ក្នុងករណីណាដែលសមរម្យ ។ ក្នុងស្ថានការណ៍ដែលមិនពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបញ្ហាជាមូលដ្ឋាន ដែលគេអាចផ្សះផ្សាបាន កិច្ចចរចាអាចជាមធ្យោបាយសំខាន់ ដើម្បីដោះស្រាយទំនាស់ ។ កូដកម្មរបស់កម្មករដែលទាមទារឡើងប្រាក់ខែ ជាឧទាហរណ៍ដ៏ល្អសំរាប់ចរចាដោះស្រាយទំនាស់ ។ ដំណោះស្រាយដែលអាចលេចចេញពីការចរចានេះ គឺការព្រមព្រៀងគ្នាយកកំរិតឡើងប្រាក់ខែមួយដែលនៅចន្លោះកំរិតដែលគូចរចាទាំងពីរទាមទារ ។ ប៉ុន្តែទំនាស់ការងារជាមួយនឹងសហជីព មានលក្ខណៈខុសពីទំនាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងវត្តមានបន្តនៃរបបផ្តាច់ការឃោរឃៅ ឬក៏ការបង្កើតអោយមានសេរីភាពនយោបាយ ។

នៅពេលដែលគេត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាសំខាន់ ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងគោលការណ៍សាសនា សេរីភាពមនុស្ស ឬក៏អនាគតទាំងមូលនៃការអភិវឌ្ឍសង្គម កិច្ចចរចាពុំអាចផ្តល់នូវដំណោះស្រាយ ដែលជាទីពេញចិត្តសំរាប់គូភាគីទាំងសងខាងនោះឡើយ ។ ចំពោះបញ្ហាជាគ្រឹះខ្លះ គេពុំគួរទទួលយកការសំរបសំរួលទេ ។ មានតែការផ្លាស់ប្តូរ

អំណាចទៅអោយពួកប្រជាធិបតេយ្យទេ ដែលអាចការពារបញ្ហាដែលជាគ្រឹះ ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះ នឹងកើតមានឡើងតាមរយៈការតស៊ូ ពុំមែនកិច្ចចរចាទេ ។ ប៉ុន្តែការនេះមិនមែនមានន័យថា គេមិនគួរប្រើកិច្ចចរចានោះឡើយ ។ ចំណុចសំខាន់នៅទីនេះ គឺថាកិច្ចចរចាមិនមែនជាមធ្យោបាយជាក់ស្តែង ដើម្បីរំលំរបបផ្តាច់ការដែលខ្លាំងក្លា ក្នុងករណីដែលក្រុមប្រជាធិបតេយ្យពុំមានកំលាំងប្រឆាំងដ៏ស្វិតស្វាញនោះទេ ។

ជួនកាល កិច្ចចរចាប្រហែលមិនមែនជាជំរើសមួយទៀតផង ។ ពួកផ្តាច់ការដែលក្តាប់អំណាចយ៉ាងខ្ជាប់ ប្រហែលជាមិនព្រមចរចាជាមួយនឹងភាគីអ្នកប្រជាធិបតេយ្យឡើយ ។ ឬមួយក៏នៅពេលដែលកិច្ចចរចាបានចាប់ផ្តើម អ្នកចរចាខាងប្រជាធិបតេយ្យប្រហែលជាត្រូវបាត់ខ្លួន ហើយបាត់ដំណឹងសូន្យឈឹងតែម្តង ។

ការចុះញ៉មតាមការចរចា

បុគ្គលនិងក្រុមទាំងឡាយដែលប្រឆាំងនឹងរបបផ្តាច់ការ ហើយគាំទ្រកិច្ចចរចាជារឿយៗ តែងមានហេតុផលល្អត្រឹមត្រូវ ។ ជាពិសេស នៅពេលដែលការតស៊ូតាមសង្គ្រាមបានកើតមានឡើងរាប់ឆ្នាំ ប្រឆាំងនឹងរបបផ្តាច់ការឃោរឃៅ ហើយពុំបានជ័យជំនះផ្តាច់ព្រ័ត្រ គេអាចយល់បានថា អ្នកទាំងនោះ ទោះជាមានខ្សែបន្ទាត់នយោបាយលំអៀងទៅខាងណាក៏ដោយ ក៏ចង់បានសន្តិភាពដែរ ។ ក្នុងករណីនេះការចរចានឹងក្លាយទៅជាបញ្ហានៅក្នុងចំណោមអ្នកប្រជាធិបតេយ្យ ជាពិសេស នៅពេលដែលពួកផ្តាច់ការមានកំលាំងយោធាខ្លាំងលើសលប់ ហើយក្រុមតស៊ូពុំអាចទ្រាំទ្រការវិនាសខូចខាតតទៅទៀតបាន ។ នៅពេលនោះ គេនឹងមានចំណង់យ៉ាងខ្លាំងក្លារិះរកមធ្យោបាយផ្សេងទៀត ដែលអាចជួយស្រោចស្រង់គោលបំណងរបស់ក្រុមប្រជាធិបតេយ្យ ស្របគ្នានឹងការបញ្ចប់នូវអំពើហិង្សាទៅវិញទៅមក ។

ការផ្តល់សន្តិភាពពីរបបផ្តាច់ការ តាមរយៈកិច្ចចរចាជាមួយនឹងក្រុមប្រជាធិបតេយ្យ កំរនឹងបានដោយសុទ្ធចិត្តណាស់ ។ ក្នុងករណីនេះ អំពើហិង្សាអាចចប់ភ្លាម ប្រសិនបើមេផ្តាច់ការបញ្ឈប់សង្គ្រាមប្រឆាំងនឹងប្រជាពលរដ្ឋដោយឯកឯង ។

ពួកនេះអាចផ្តើមគំនិត ដោយពុំចាំបាច់មានការចរចា រៀបចំអោយមានការគោរពភាពថ្លៃថ្នូរ និងសិទ្ធិមនុស្សឡើងវិញ ដោះលែងអ្នកទោសនយោបាយ បញ្ចប់ការធ្វើទារុណកម្ម ផ្អាកសកម្មភាពយោធា ដកខ្លួនចេញពីរង្វង់រដ្ឋាភិបាល ហើយថ្លែងសុំទោសទៅប្រជាពលរដ្ឋ ។

ក្នុងករណីដែលរបបផ្តាច់ការមានកំលាំងខ្លាំងក្លា ហើយការតស៊ូនៅតែរំខានគេតទៅទៀត ពួកផ្តាច់ការប្រហែលជាចង់ចរចាជាមួយនឹងក្រុមប្រឆាំង ដើម្បីអោយក្រុមនេះចុះញ៉ម ក្នុងរូបភាពថាជាការសាង"សន្តិភាព" ។ ការអំពាវនាវអោយមានការចរចា អាចជាការគួរអោយចាប់អារម្មណ៍ ប៉ុន្តែគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់នឹងអាចលេចចេញឡើង នៅក្នុងបន្ទប់ចរចា ។

ផ្ទុយទៅវិញ នៅពេលក្រុមប្រឆាំងមានកំលាំងខ្លាំងក្លា ហើយរបបផ្តាច់ការស្ថិតនៅក្រោមការគំរាមកំហែងមែនទែន ពួកផ្តាច់ការប្រហែលជាសុំធ្វើការចរចា ដើម្បីស្រោចស្រង់អំណាចនិងទ្រព្យសម្បត្តិអោយបានច្រើន ទៅតាមការដែលអាចធ្វើទៅបាន ។ ក្នុងករណីនេះ ពួកប្រជាធិបតេយ្យពុំគួរជួយមេផ្តាច់ការអោយសំរេចតាមបំណងរបស់គេនោះទេ ។

ក្រុមអ្នកប្រជាធិបតេយ្យ គួរតែប្រុងប្រយ័ត្នអន្ទាក់ ដែលមេផ្តាច់ការរៀបចំដាក់ចូលទៅក្នុងកម្មវិធីចរចា ។ ការសុំអោយមានកិច្ចចរចា នៅពេលដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាគ្រឹះខាងសេរីភាពនយោបាយ ប្រហែលគ្រាន់តែជាការខំខ្នះខ្នែងរបស់ពួកផ្តាច់ការ ដើម្បីលួងលោមអោយពួកប្រជាធិបតេយ្យ ចុះចាញ់ដោយសន្តិវិធី នៅពេលដែលអំពើហិង្សារបស់របបផ្តាច់ការនៅតែមានជាបន្តទៅទៀត ។ នៅក្នុងទំនាស់បែបនេះ តួនាទីដ៏សមរម្យតែមួយនៃកិច្ចចរចា ប្រហែលជាអាចកើតមានឡើងក្នុងវគ្គបញ្ចប់នៃការតស៊ូយ៉ាងប្តូរផ្តាច់ នៅពេលដែលអំណាចរបស់ពួកផ្តាច់ការបានត្រូវខ្ទេចខ្ទេចខ្ទី ហើយពួកនេះចរចារិះរកផ្លូវទៅកាន់ព្រលានយន្តហោះ ដើម្បីសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន ។

អំណាច និងយុត្តិធម៌នៅក្នុងកិច្ចចរចា

ប្រសិនបើការវិនិច្ឆ័យបែបខាងលើនេះ នៅតែមានលក្ខណៈមិនសូវតឹងតែងប្រឆាំងនឹងការចរចាទេនោះ ប្រហែលជាគេគួរតែបន្ថយមនោសញ្ចេតនារវើរវាយ ទៅលើផលប្រយោជន៍នៃកិច្ចចរចានេះខ្លះហើយ ។ គេត្រូវតែគិតគូរអោយបានហ្មត់ចត់ថា តើគេត្រូវអនុវត្តកិច្ចចរចានេះបែបណា ?

"កិច្ចចរចា"ពុំមែនមានន័យថា គូភាគីអង្គុយចុះ ក្នុងលក្ខណៈស្មើភាពគ្នា ហើយពិគ្រោះគ្នា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាដែលនាំអោយមានទំនាស់រវាងគេទាំងពីរនាក់នោះទេ ។ គេត្រូវចងចាំអំពីការពិតពីរយ៉ាង ។ ទីមួយ អ្វីដែលនឹងសំរេចនៅទីបញ្ចប់ដាក់ចូលទៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ពុំមែនអាស្រ័យទៅលើភាពសមរម្យត្រឹមត្រូវនៃយោបល់ និងគោលបំណងណានោះទេ ។ ទីពីរ អ្វីដែលនឹងមាននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះ គឺអាស្រ័យទៅលើកំលាំងនៃភាគីនីមួយៗ ។

គេត្រូវគិតដល់សំណួរពិបាកៗមួយចំនួន ។ តើភាគីនីមួយៗអាចធ្វើអ្វីខ្លះ នៅថ្ងៃក្រោយ ដើម្បីអោយបានសំរេចដូចគោលបំណង ប្រសិនបើគេពុំបានជោគជ័យ ពុំព្រមព្រៀងគ្នានៅលើតុចរចា ? តើភាគីនីមួយៗអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ក្រោយពីមានកិច្ចព្រមព្រៀងរួចហើយ ប្រសិនបើគេមិនគោរពតាមពាក្យសន្យា ហើយប្រើកំលាំងបាយ សំរេចតាមគោលបំណងរបស់គេ ថ្វីបើគេមានកិច្ចព្រមព្រៀងរួចទៅហើយក៏ដោយ ?

ការយល់ព្រមគ្នាដែលគេបានសំរេចតាមការចរចា មិនមែនស្ថិតនៅលើការវែកញែកថាអ្វីខុសអ្វីត្រូវនោះទេ ។ ថ្វីបើកត្តាទាំងនោះ នឹងត្រូវគេយកទៅពិគ្រោះជាញឹកញាប់ លទ្ធផលមែនទែននៃការចរចា លេចចេញពីការយល់ឃើញអំពីកំលាំងរៀងខ្លួននៃគូភាគីទាំងពីរ ។ តើក្រុមអ្នកប្រជាធិបតេយ្យអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីកុំអោយគូចរចាបដិសេធការទាមទារយ៉ាងតិចបំផុតរបស់គេ ? តើពួកផ្តាច់ការអាចធ្វើអ្វីខ្លះ ដើម្បីអោយបាននៅកាន់អំណាចដដែល ហើយបន្ទាបកំលាំងពួកប្រជាធិបតេយ្យ ? គេអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា ប្រសិនបើគេបានកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ កិច្ចព្រមព្រៀងនេះ ច្រើនតែជាលទ្ធផលនៃការវាយតំលៃរបស់ភាគីមួយអំពីសមត្ថភាពកំលាំងនៃភាគីមួយទៀត

ការប្រៀបធៀបកំលាំងរបស់គូភាគីទាំងពីរ រួចហើយទើបគេគិតអំពីការដែលគេអាចបញ្ចប់ការតស៊ូដោយចំហនេះ ។

គេក៏ត្រូវតែប្រយ័ត្នអំពីអ្វីដែលភាគីទាំងពីរសុខចិត្តលះបង់ចោល ដើម្បីអោយបានសំរេចកិច្ចព្រមព្រៀងមួយ ។ ក្នុងកិច្ចចរចាដែលមានជោគជ័យ គេតែងឃើញមានការសំរបសំរួល បន្ថយសារៈសំខាន់នៃយោបល់ដែលគេមានខុសគ្នា ។ ភាគីនីមួយៗបានទទួលមួយចំណែកនៃអ្វីដែលគេចង់បាន ហើយលះបង់គោលបំណងរបស់គេមួយចំណែក ។

ក្នុងករណីដែលគេប្រទះនឹងរបបផ្តាច់ការដ៏ខ្លាំងក្លា តើកំលាំងគាំទ្រប្រជាធិបតេយ្យត្រូវលះបង់អ្វីខ្លះ អោយទៅពួកផ្តាច់ការ ? តើគោលបំណងពួកផ្តាច់ការអ្វីខ្លះ ដែលកំលាំងប្រជាធិបតេយ្យនឹងទទួលយក ? តើពួកប្រជាធិបតេយ្យនឹងអោយទៅពួកផ្តាច់ការ (ជាគណបក្សនយោបាយ ឬជាក្រុមមេទ័ព) នូវតួនាទីជាអចិន្ត្រៃយ៍សមស្របតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលថ្មីដែរឬទេ ? តើការធ្វើបែបនេះ មានលក្ខណៈប្រជាធិបតេយ្យត្រង់ណាទៅ ?

ប្រសិនបើគេសន្មតថា កិច្ចចរចាមានដំណើរល្អប្រសើរ គេត្រូវចោទសួរជាចាំបាច់ថា តើគេនឹងបានសន្តិភាពបែបណាដែរ ? តើជីវភាពរស់នៅនឹងបានល្អប្រសើរ ឬក៏យ៉ាប់យ៉ឺនជាងមុន ប្រសិនបើពួកប្រជាធិបតេយ្យផ្តើម ឬក៏បន្តការតស៊ូ ?

ការយល់ព្រមរបស់ពួកផ្តាច់ការ

ពួកផ្តាច់ការប្រហែលជាមានមូលហេតុ និងគោលបំណងមួយចំនួន ដែលជំរុញអោយមានការជិះជាន់គេ ៖ អំណាច បុណ្យស័ក្តិ ទ្រព្យសម្បត្តិ ការកែទំរង់សង្គមជាដើម ។ គេត្រូវតែចងចាំថា គេនឹងបាត់បង់នូវមូលហេតុ និងគោលបំណងទាំងនោះ ប្រសិនបើគេបាត់បង់ការត្រួតត្រារបស់គេ ។ ដូច្នេះ ក្នុងការចរចា ពួកផ្តាច់ការ នឹងខិតខំថែរក្សាគោលបំណងរបស់គេទាំងនេះ ។

ទោះជាពួកផ្តាច់ការសន្យាបែបណា នៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង គេមិនគួរភ្លេចថា

ពួកផ្តាច់ការអាចសន្យាអ្វីទាំងអស់ ដើម្បីអោយគូបដិបក្សយល់ព្រមបន្ទន់ឥរិយាបថ រួចហើយទើបគេរំលោភទាំងកំរោល ទៅលើកិច្ចព្រមព្រៀងនោះតែម្តង ។

ប្រសិនបើពួកប្រជាធិបតេយ្យយល់ព្រមផ្អាកការតស៊ូប្រឆាំង ដើម្បីអោយបានធូរស្បើយពីការជិះជាន់ គេប្រហែលជាខកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងជាពុំខាន ។ ការផ្អាកការតស៊ូកម្របន្ថយការជិះជាន់ណាស់ ។

នៅក្រោយពេលដែលកំលាំងប្រឆាំងផ្ទៃក្នុង និងអន្តរជាតិដកខ្លួនថយហើយនោះ ពួកផ្តាច់ការប្រហែលជាបង្កើនការជិះជាន់ និងអំពើហិង្សាអោយខ្លាំងជាងមុន ។ ការដួលរលំនៃការតស៊ូរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជារឿយៗ គឺជាការដកយកចេញនូវកំលាំងទប់ទល់ ដែលធ្លាប់តែគាបមិនអោយពួកផ្តាច់ការប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅខ្លាំងពេក ។ ពេលនោះ ពួកផ្តាច់ការ នឹងចាត់វិធានការកំចាត់អ្នកណាក៏បានតាមចំណង់ចិត្ត ។ លោក គ្រិស្នាឡាល់ ស្រ៊ីថារានី (Krishnalal Shridharani)[៥] បានសរសេរថា ៖ “ពួកផ្តាច់ការមានអំណាចធ្វើទុក្ខ នៅត្រង់តែកន្លែងណា ដែលយើងគ្មានកំលាំងទប់ទល់” ។

ការតស៊ូដោយមិនចរចា គឺជាការចាំបាច់សំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរ នៅក្នុងទំនាស់ដែលពាក់ព័ន្ធបញ្ហាគ្រឹះ ។ ស្ទើរតែគ្រប់ករណី ការតស៊ូត្រូវតែបន្ត ដើម្បីដកពួកផ្តាច់ការចេញពីអំណាចអោយទាល់តែបាន ។ ជ័យជំនះ ជារឿយៗ មិនអាស្រ័យទៅលើការចរចាទេ ប៉ុន្តែស្ថិតនៅលើការប៉ិនប្រសប់ ក្នុងការប្រើមធ្យោបាយដែលមានប្រសិទ្ធភាព ។ គំនិតតស៊ូរបស់យើង ដែលយើងនឹងពិនិត្យពិគ្រោះយ៉ាងពិស្តារបន្តិចទៀតនេះ គឺនយោបាយរើបម្រះ ឬក៏ការតស៊ូអហិង្សា ដែលជាមធ្យោបាយដ៏ខ្លាំងក្លាបំផុត សំរាប់អ្នកទាំងឡាយណាដែលតស៊ូដើម្បីសេរីភាព ។

---

[៥] គ្រិស្នាឡាល់ ស្រ៊ីថារានី (Krishnalal Shridharani) *សង្គ្រាមដោយគ្មានហិង្សា : ការសិក្សាអំពីមធ្យោបាយលោក គន្ធី (Gandhi) និងជោគជ័យ*, ញូវយ៉ក (New York):ហារខត ប្រេស (Harcourt Brace) ១៩៣៩ និងបោះពុម្ពឡើងវិញនៅក្រុងញូវយ៉ក និងឡុនដុនៈ ហ្គាលិន ប៊ុប្លីសស៊ីង (Garland Publishing) ឆ្នាំ ១៩៧២ ទំព័រទី ២៦០ ។

តើសន្តិភាពបែបណា

ប្រសិនបើពួកផ្តាច់ការ និងពួកប្រជាធិបតេយ្យនិយាយអំពីសន្តិភាព គេត្រូវគិតអោយបានល្អិតល្អន់ ដោយសារការនេះទាក់ទងនឹងគ្រោះថ្នាក់ ។ អ្នកដែលប្រើពាក្យ “សន្តិភាព” មិនមែនមានន័យថា អ្នកនោះចង់បានសន្តិភាពដែលប្រកបដោយសេរីភាព និងយុត្តិធម៌នោះឡើយ ។ ការចុះញ៉មទៅតាមការសង្កត់សង្កិនដ៏ឃោរឃៅ និងនៅស្ងាត់ស្ងៀម នៅចំពោះមុខពួកផ្តាច់ការកាចសាហាវដែលបានធ្វើទារុណកម្មដល់ពលរដ្ឋរាប់ម៉ឺននាក់ មិនមែនជាសន្តិភាពទេ ។ អ៊ីត្លែរតែងអំពាវនាវអោយមានសន្តិភាព ដែលមានន័យថា គេត្រូវចុះញ៉មទៅតាមបំណងរបស់ខ្លួន ។ សន្តិភាពរបស់ពួកផ្តាច់ការ ជារឿយៗ មិនខុសពីសន្តិភាពនៅក្នុងគុក ឬនៅប៉ាឆាខ្មោចនោះឡើយ ។ នៅមានគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗទៀត ។ ពួកអ្នកចរចាដែលមានគោលបំណងល្អត្រឹមត្រូវជួនកាល យល់ច្រឡំ អំពីគោលបំណងនៃកិច្ចចរចា និងដំណើរការកិច្ចចរចា ។ លើសពីនេះទៅទៀត ពួកអ្នកចរចាប្រជាធិបតេយ្យ ឬក៏ពួកឯកទេសបរទេសខាងកិច្ចចរចាដែលសុខចិត្តជួយក្នុងការចរចា ក្នុងពេលមួយរំពេចនោះ អាចជួយផ្តល់ដល់ពួកផ្តាច់ការនូវភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ជាតិនិងអន្តរជាតិ ដែលពួកផ្តាច់ការបានបាត់បង់ ដោយសារការរំលោភកាន់កាប់រដ្ឋ ការរំលោភលើសិទ្ធិមនុស្ស និងអំពើឃោរឃៅនានា ។ ប្រសិនបើគេគ្មានភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដែលគេត្រូវការយ៉ាងខ្លាំងទេនោះ ពួកផ្តាច់ការមិនអាចបន្តការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ ដោយគ្មានទីបញ្ចប់នោះឡើយ ។ ដូច្នេះ ពួកដែលគាំទ្រសន្តិភាព មិនគួរផ្តល់ភាពត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ទៅពួកនោះទេ ។

មូលហេតុសំរាប់សេចក្តីសង្ឃឹម

ដូចដែលបានវិភាគពីមុនរួចហើយ ពួកអ្នកដឹកនាំក្រុមប្រឆាំង ប្រហែលជាបង្ខំចិត្ត ងាកទៅរកកិច្ចចរចា ដោយសារការអស់សង្ឃឹមទៅលើការតស៊ូប្រជាធិបតេយ្យ ។ ប៉ុន្តែ គេអាចកែអារម្មណ៍អស់កំលាំងអស់ទឹកចិត្តនោះបាន ។ របបផ្តាច់ការមិនអាច

នៅបន្តគ្មានទីបញ្ចប់បានឡើយ ។ ពលរដ្ឋដែលរស់នៅក្រោមរបបផ្តាច់ការ មិនចាំបាច់នៅតែទន់ខ្សោយនោះទេ ហើយពួកផ្តាច់ការក៏មិនត្រូវគេអនុញ្ញាតអោយនៅក្តាប់អំណាចរហូតបានដែរ ។ លោកអារីស្តូត (Aristotle) បានកត់សំគាល់ជាយូរណាស់មកហើយថា ៖ "... របបផ្តាច់ការមានអាយុខ្លីជាងស្ថាប័ននានាឯទៀតទាំងអស់... ទីបំផុតរបបផ្តាច់ការរស់នៅមិនបានយូរទេ" ។[៦] របបផ្តាច់ការជំនាន់ថ្មីក៏មានលក្ខណៈទន់ខ្សោយនេះដែរ ។ គេអាចធ្វើអោយចំណុចខ្សោយទាំងនេះកាន់តែខ្សោយឡើង ហើយពេលនោះ អំណាចពួកផ្តាច់ការនឹងត្រូវបែកខ្ទេចខ្ទី ។ (នៅក្នុងជំពូកទី ៤ យើងនឹងពិនិត្យមើលចំណុចខ្សោយទាំងនេះអោយបានពិស្តារ ។)

ប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីៗនេះបានបង្ហាញអោយគេឃើញពីភាពទន់ខ្សោយរបស់របបផ្តាច់ការ ហើយបញ្ជាក់ថា ពួកនេះអាចដួលរលំក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី ។ នៅពេលដែលគេត្រូវការពេល ១០ឆ្នាំ ពីឆ្នាំ១៩៨០ ទៅ១៩៩០ ដើម្បីទំលាក់របបផ្តាច់ការកុម្មុនីស្តនៅប្រទេសប៉ូឡូញ(Poland), របបផ្តាច់ការអាល្លឺម៉ង់ខាងកើត(East Germany) និងឆេកូស្លូវ៉ាគី(Czechoslovakia) បានដួលរលំ ក្នុងរយៈពេលតែប៉ុន្មានអាទិត្យប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងប្រទេសអែលសាវ៉ាដ័រ(El Savador) និងហ្គូតេម៉ាឡា (Guatemala) ក្នុងឆ្នាំ១៩៤៤ ការតស៊ូប្រឆាំងនឹងពួកផ្តាច់ការយោធាត្រូវការតែ ២អាទិត្យ ។ របបយោធាដ៏ខ្លាំងក្លានៃព្រះចៅអធិរាជសាហ៍នៃប្រទេសអ៊ីរ៉ង់(Iran) បានត្រូវចុះខ្សោយតែប៉ុន្មានខែប៉ុណ្ណោះ ។ របបផ្តាច់ការម៉ារកូស(Marcos) នៃប្រទេសហ្វីលីពីន(The Philippines) បានដួលរលំ នៅចំពោះមុខកំលាំងប្រជាពលរដ្ឋ ក្នុងរយៈពេលតែប៉ុន្មានអាទិត្យក្នុងឆ្នាំ១៩៨៦ - រដ្ឋាភិបាលអាមេរិកបានដោះដៃលះបង់ចោលប្រធានាធិបតីម៉ារកូសភ្លាម នៅពេលដែលគេឃើញកំលាំងក្រុមប្រឆាំងលេចចេញឡើងខ្លាំង ។ ការល្បងធ្វើរដ្ឋប្រហារពីសំណាក់ពួកតឹងតែង ក្នុងសហភាពសូវៀតក្នុងខែសីហាឆ្នាំ១៩៨១ បានត្រូវនយោបាយ

---

[៦] អារីស្តូត (Aristotle), *នយោបាយ*, ប្រែសំរួលដោយ ត.អ.ស៊ីនក្លែរ (T.A. Sinclair), (ហាមន់ស្វូត [Harmond Sworth] មីដលសេច [Middlesex], ប្រទេសអង់គ្លេស, និង បាល់ទីម័រ [Baltimore], ម៉ារីឡែន [Maryland] : ផេនគូវេន ប៊ុក [Penguin Books] ឆ្នាំ ១៩៧៥ [១៩៦២]), សៀវភៅទី ៥ ជំពូកទី ១២ ទំព័រទី ២៣១ និងទី ២៣២ ។

រើបម្រះខ្ទប់ជាប់ក្នុងរយៈពេលតែប៉ុន្មានថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ។ តាំងពីពេលនោះមក រដ្ឋនានាជាច្រើន ដែលសហភាពសូវៀតបានគ្រប់គ្រងជាយូរណាស់មកហើយនោះ ក៏បានងើបឡើង ហើយក៏បានឯករាជ្យក្នុងរវាងប៉ុន្មានថ្ងៃ អាទិត្យ និងខែតែប៉ុណ្ណោះ ។

គំនិតចាស់មួយដែលថា មធ្យោបាយហិង្សាតែងតែមានប្រសិទ្ធភាពឆាប់រហ័ស ហើយមធ្យោបាយអហិង្សាតែងតែត្រូវការពេលយូរអង្វែង គឺជាការយល់ច្រឡំ ។ ថ្វីបើគេប្រហែលជាត្រូវការពេលវេលាច្រើន សំរាប់ការប្រែប្រួលក្នុងស្ថានការណ៍និងសង្គម ការប្រយុទ្ធមែនទែនប្រឆាំងរបបផ្តាច់ការ ជួនកាល អាចកើតឡើងក្នុងរយៈពេលដ៏ខ្លី តាមរយៈការតស៊ូអហិង្សា ។

កិច្ចចរចាមិនមែនជាច្រកដើរតែមួយ ក្រៅពីការបង្កសង្គ្រាមយ៉ាងហិនហោច និងការអស់សង្ឃឹមចុះញ៉មនោះឡើយ ។ ឧទាហរណ៍ខាងលើ និងក្នុងជំពូកទី ១ បានបង្ហាញអោយឃើញថា គេនៅមានមធ្យោបាយមួយទៀតសំរាប់អ្នកទាំងឡាយណាដែលចង់បានសន្តិភាព *និង* សេរីភាព ៖ ការរើបម្រះនយោបាយ ។